

ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Erasmus School of Economics

Bachelorscriptie Fiscale Economie

Onderscheid in fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen.

Een onderzoek naar mogelijkheden voor een evenwichtigere behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Naam student: Daan van Oord

Studentnummer: 572599

Begeleider: mr. A.E. van Oostveen

Tweede beoordelaar: prof. dr. P. Kavelaars

Datum definitieve versie: 10-08-2023

Het geschrevene in deze scriptie is de opvatting van de auteur en niet noodzakelijk die van de begeleider, tweede beoordelaar, Erasmus School of Economics of Erasmus Universiteit Rotterdam

Inhoudsopgave

Afkortingenlijst	4
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
1.1 Introductie	5
1.2 Probleemstelling.....	6
1.3 Afbakening en methodologie	7
1.4 Opbouw	7
Hoofdstuk 2 Kwalificatie eigen vermogen en vreemd vermogen	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Wat is eigen vermogen?	8
2.3 Hoe wordt eigen vermogen behandeld?.....	9
2.4 Wat is vreemd vermogen?	10
2.5 Hoe wordt vreemd vermogen behandeld?	11
2.6 Herkwalificatie van vreemd vermogen naar eigen vermogen	11
2.7 Tussenconclusie.....	12
Hoofdstuk 3 Hoe werkt de huidige earningsstrippingmaatregel van artikel 15b Wet Vpb 1969?	14
3.1 Inleiding	14
3.2 Achtergrond van de earningsstrippingmaatregel	14
3.3 OESO BEPS & Anti Tax Avoidance Directive 1	15
3.4 Nederlandse doelstelling van de earningsstrippingmaatregel.....	16
3.5 Werking van de earningsstrippingmaatregel	16
3.6 Evaluatie van de earningsstrippingmaatregel.....	18
3.7 Tussenconclusie.....	19
Hoofdstuk 4 Wat zijn de mogelijkheden voor een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen?	21
4.1 Inleiding	21
4.2 De introductie van een vermogensaftrek	21
4.2.1 Volledige vermogensaftrek	22
4.2.2 Incrementele vermogensaftrek.....	23
4.3 Verdere beperking van de aftrekbaarheid van rente.....	25
4.4 Evaluatie van beide scenario's	28
4.4.1 Scenario 1: De budgettair neutrale introductie van een vermogensaftrek	28
4.4.2 Scenario 2: Het verder beperken van de aftrekbaarheid van rente in combinatie met het gebruik van de budgettaire opbrengst.....	31
4.5 Tussenconclusie.....	32

Hoofdstuk 5 Samenvatting en conclusie	33
Literatuurlijst	35
Jurisprudentielijst	37

Afkortingenlijst

BEPS	Base Erosion Profit Shifting
DEBRA	Debt-equity bias reduction allowance
EBITDA	Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortisation
EC	Europese Commissie
Hard ACE	Hard allowance for corporate equity
MKB	Midden- en kleinbedrijf
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkelingshulp
Soft ACE	Soft allowance for corporate equity
Wet DB 1965	Wet op de dividendbelasting 1965
Wet Vpb 1969	Wet op de vennootschapsbelasting 1969

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Introductie

De coronacrisis heeft naast eerdere financiële crises aanzet gegeven tot nadenken over de financieringsstructuur van ondernemingen. Gebleken is dat bijna twintig procent van de ondernemers in Nederland met meer dan vijf werknemers meer schulden heeft dan vóór de coronacrisis.¹ De kapitaalstructuur van een onderneming heeft een belangrijke rol bij de bestendigheid tegen faillissement. Een hoog schuldniveau van een onderneming heeft tevens negatieve gevolgen voor de economie als geheel. Het zorgt voor economische instabiliteit. Ondernemingen met een hoog schuldniveau zijn terughoudend in het doen van investeringen en investeerders zijn minder gretig om leningen te verstrekken aan deze ondernemingen.² Hierdoor is de vraag naar vreemd vermogen groot en ontstaat het gevaar dat banken relatief weinig eigen vermogen aanhouden op de balans. Door de vraag naar vreemd vermogen neemt het aantal debiteuren van de bank toe, maar nemen de rekening courant tegoeden naar verhouding af. De rekening courant tegoeden zijn bij de bank ondergebrachte betaalrekeningen van het publiek. Dit maakt de kapitaalmarkt kwetsbaar. De kapitaalstructuur van een onderneming is afhankelijk van een aantal factoren. Bedrijfseconomische redenen zijn een factor. Een onderneming kan bijvoorbeeld kiezen voor vreemd vermogen zodat de zeggenschap in eigen handen blijft. Daartegenover staat dat kleinere ondernemingen moeite kunnen hebben vreemd vermogen aan te trekken waardoor ze geen andere optie hebben dan het aantrekken van eigen vermogen. Een andere belangrijke factor is het fiscale beleid van de vennootschapsbelasting. In de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (hierna: Wet Vpb 1969) is de vergoeding op eigen vermogen in beginsel belast bij de ontvangende partij, tenzij sprake is van de deelnemingsvrijstelling van artikel 13 Wet Vpb 1969. Daarnaast is dividend niet aftrekbaar van de fiscale winst bij de verstrekkeende partij. Daarentegen is de rente op vreemd vermogen aftrekbaar van de fiscale winst bij de betalende partij en belast bij de ontvangende partij. Vanwege de aftrekbaarheid van de rente op vreemd vermogen, bestaat een stimulans voor een belastingplichtige om te kiezen voor financiering met vreemd vermogen. Dit fenomeen wordt de *debt bias* genoemd.³

In een motie ingediend door de leden Essers en Geerdink is het kabinet verzocht om onderzoek in te stellen “naar een meer neutrale behandeling van ondernemers in de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting.”⁴ Als reactie daarop is door toenmalig staatssecretaris van Financiën Vijlbrief in 2021 een onderzoek ingesteld naar een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen. De bevindingen van dit onderzoek zijn in de bijlage bij de brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 gepubliceerd. Geconstateerd is dat een hoog schuldniveau, zoals reeds genoemd, voor instabiliteit kan zorgen. Dit is aanleiding geweest tot onderzoek naar de vraag of de invoering van een vermogensaftrek in combinatie met een verdere aanscherping van de earningsstrippingmaatregel van artikel 15b Wet Vpb 1969 tot een vermindering van de *debt bias* leidt. Ook wordt onderzocht of een verdere aanscherping van de earningsstrippingmaatregel van artikel 15b Wet Vpb 1969 in combinatie met een verlaging van het tarief in de vennootschapsbelasting tot een vermindering van de *debt bias* leidt. Voor de invoering van een vermogensaftrek worden twee vormen

---

¹ Kamer van Koophandel 23-05-2022.

² Jordà e.a., *NBER* 2020.

³ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

⁴ *Kamerstukken I 2020/21*, 35 572, nr. 5.

genoemd. De eerste is een vermogensaftrek over het volledige eigen vermogen. Deze vorm staat bekend als hard allowance for corporate equity (hierna: hard ACE). De tweede is een incrementele vermogensaftrek. Deze vorm staat bekend als soft allowance for corporate equity (hierna: soft ACE).⁵ De incrementele vermogensaftrek is in de basis vergelijkbaar met de volledige vermogensaftrek. Het verschil tussen beide vormen van vermogensaftrek is de aftrek over de aanwas van eigen vermogen bij de incrementele vermogensaftrek ten opzichte van een aftrek over het gehele eigen vermogen bij de volledige vermogensaftrek.⁶

De Europese Commissie (hierna: EC) heeft op 11 mei 2022 een voorstel voor een richtlijn met regels om eigen vermogen en vreemd vermogen meer gelijk te trekken, gepubliceerd. Dit voorstel heet debt-equity bias reduction allowance (hierna: DEBRA). In dit voorstel wordt op Europees niveau exactere invulling gegeven aan een potentiële invoering van een vermogensaftrek. Ook wordt verdere invulling gegeven aan een extra renteaftrekbeperking.⁷

1.2 Probleemstelling

In een wereld zonder belastingen en andere verstoringen maakt de financieringskeuze van een onderneming niet uit voor de ondernemingswaarde.⁸ Hierdoor zijn fiscaal gemotiveerde keuzes voor een financieringsstructuur in zo'n wereld afwezig. Vanwege het huidige fiscale beleid waarbij eigen vermogen en vreemd vermogen wezenlijk anders behandeld worden, is echter een situatie ontstaan waarbij ondernemingen uit fiscale overwegingen handelen om tot een financieringsstructuur te komen. Vreemd vermogen wordt in Nederland door renteaftrek mogelijkheden op dusdanige wijze behandeld dat het aantrekken van vreemd vermogen fiscale voordelen oplevert.

Het financieren van ondernemingen met veel vreemd vermogen kan leiden tot economische instabiliteit.⁹ Om dit probleem tegen te gaan zijn meerdere wijzigingen mogelijk om eigen vermogen en vreemd vermogen meer gelijk te behandelen. Daarom luidt de centrale vraag van mijn onderzoek:

Welke wijzigingen kan Nederland invoeren om eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal gelijk te behandelen?

De centrale vraag wordt beantwoord aan de hand van de volgende deelvragen:

- Wat is eigen vermogen en vreemd vermogen?
- Hoe werkt de huidige earningsstrippingmaatregel van artikel 15b Wet Vpb 1969?
- Wat zijn de mogelijkheden voor een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen?

---

⁵ Kamerstukken II 2020/21, 35 572, nr. 100.

⁶ Kamerstukken II 2020/21, 35 572, nr. 100.

⁷ Richtlijn (EU) 2022/0154.

⁸ Modigliani & Miller, *AER* 1958.

⁹ Jordà e.a., *NBER* 2020.

1.3 Afbakening en methodologie

De scriptie richt zich op belastingplichtigen voor de vennootschapsbelasting. De Wet Vpb 1969 zal om die reden als leidraad voor de scriptie functioneren. De renteaftrekbeperking van artikel 15b Wet Vpb 1969 en de mogelijke invoering van een vermogensaftrek behoren tot de speerpunten van de scriptie. Op de vermogensaftrek zijn allerlei varianten denkbaar. De varianten die in de scriptie worden behandeld zijn de volledige vermogensaftrek en de incrementele vermogensaftrek. Na de evaluatie van deze twee varianten doe ik zelf een voorstel tot een vorm van een vermogensaftrek. Het onderzoek van de staatssecretaris van Financiën met de bevindingen naar een meer gelijke behandeling van de vermogenssoorten zal samen met het DEBRA voorstel van de EC de basis van de scriptie vormen. Aanvullend commentaar op dit onderzoek en het voorstel wordt samen met literatuur over renteaftrekbeperking en vermogensaftrek in de scriptie verwerkt om tot een kritische evaluatie te kunnen komen. Om de centrale vraag te beantwoorden, zal de effectiviteit van de maatregelen getoetst worden aan de hand van budgetneutraliteit, de stimulans om nieuw eigen vermogen aan te trekken en het effect op de internationale concurrentiepositie.

1.4 Opbouw

In de scriptie zal in hoofdstuk twee eerst eigen vermogen en vreemd vermogen gedefinieerd worden. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij het civiel recht en relevante jurisprudentie wordt besproken. In hoofdstuk drie wordt ingegaan op de renteaftrekbeperking van artikel 15b Wet Vpb 1969. Vervolgens worden de verschillende uitwerkingen van een vermogensaftrek in hoofdstuk vier behandeld. In hoofdstuk vier wordt daarnaast de optie van het aanscherpen van de earningsstrippingmaatregel behandeld. Ten slotte wordt een conclusie getrokken door gebruik van de beantwoording van de deelvragen.

Hoofdstuk 2 Kwalificatie eigen vermogen en vreemd vermogen

2.1 Inleiding

In dit onderzoek zal het verschil in fiscale behandeling tussen eigen vermogen en vreemd vermogen centraal staan. Het is gemakkelijk deze twee soorten vermogens te benoemen. Voordat een grondige analyse kan worden toegepast, moet het onderscheid tussen eigen vermogen en vreemd vermogen aangegeven worden. Dat zal in dit hoofdstuk gedaan worden door gebruik van relevante wetgeving en jurisprudentie. De wetgeving vormt de basis voor de kwalificatie van de vermogens, maar geeft in de praktijk niet altijd een eenduidig antwoord op de vraag hoe een vermogen gekwalificeerd moet worden. Jurisprudentie is bij de beantwoording van deze vraag van belang.

2.2 Wat is eigen vermogen?

Eigen vermogen bestaat uit meerdere onderdelen. Artikel 373 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vermeldt over eigen vermogen het volgende:

Onder het eigen vermogen worden afzonderlijk opgenomen:

- a. het geplaatste kapitaal;
- b. agio;
- c. herwaarderingsreserves;
- d. andere wettelijke reserves, onderscheiden naar hun aard;
- e. statutaire reserves;
- f. overige reserves;
- g. niet verdeelde winsten, met afzonderlijke vermelding van het resultaat na belastingen van het boekjaar, voor zover de bestemming daarvan niet in de balans is verwerkt.

Het hierboven genoemde kapitaal en de reserves vormen gezamenlijk het eigen vermogen. Belangrijk hierbij te vermelden is dat Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek ziet op rechtspersonen. Dit zijn ondernemingen die belastingplichtig zijn voor de Wet Vpb 1969. Een andere definitie voor eigen vermogen is: "Het overblijvend belang in de activa van de rechtspersonen na aftrek van het vreemd vermogen."¹⁰ Tevens belangrijk om te vermelden is dat de civielrechtelijke kwalificatie leidend is in het geval dat civielrechtelijk een onderdeel als aandelenkapitaal gekwalificeerd wordt.¹¹

Uit onder andere deze wettelijke bepaling omtrent de kwalificatie van eigen vermogen vloeit de balans voort. Een balans is een "overzicht in tabelvorm van de waarden van bezittingen, schulden en eigen vermogen van een onderneming op een bepaalde datum."¹² De bezittingen staan aan de activa zijde en de schulden en het eigen vermogen staat aan de passiva zijde. De opgetelde bedragen aan beide zijdes moeten vervolgens aan elkaar gelijk zijn. Het eigen vermogen vormt samen met de schulden een credit post. Waarbij eigen vermogen als een schuld aan de aandeelhouders gezien kan worden.

---

¹⁰ Richtlijnen van de jaarverslaggeving (2011) 115.1, alinea 102, juncto hoofdstuk 940.

¹¹ HR 15 mei 2020, nr. 18/03178, *BNB* 2020/117.

¹² Van Dale, 2023, www.vandale.nl.

2.3 Hoe wordt eigen vermogen behandeld?

Eigen vermogen bestaat uit een aantal componenten. Waaronder financiële reserves. Op het moment dat uit de reserves van een onderneming uitgekeerd wordt aan de aandeelhouders treedt artikel 1 van de Wet op de dividendbelasting 1965 (hierna: Wet DB 1965) in werking. Artikel 1 vermeldt dat onder de naam “dividendbelasting” een directe belasting geheven wordt van de gerechtigden tot de winst.¹³ Dividendbelasting fungeert als voorheffing op de vennootschapsbelasting of inkomstenbelasting. Voordat uit een reserve uitgekeerd kan worden, moet aan deze reserve een toevoeging gedaan zijn. Het bedrag dat aan de reserve wordt toegevoegd is te bepalen door de onderneming. Wel kan dit slechts ten hoogste de winst na belastingen zijn. Kortom over het toegevoegde bedrag aan de reserves is al vennootschapsbelasting betaald. Een dividenuitkering kan gedaan worden in de vorm van een gelduitkering, maar beperkt zich niet slechts tot deze vorm. Zo is in artikel 3 van de Wet DB 1965 opgenomen, dat onder andere opbrengst in natura en inkoop van aandelen ook tot een dividenuitkering kan behoren.¹⁴ Dit betekent dat de vergoeding op het verstrekken van vermogen in de vorm van eigen vermogen belast is met vijftien procent dividendbelasting.¹⁵ Vervolgens wordt de dividenuitkering bij de ontvangende partij belast met vennootschapsbelasting of inkomstenbelasting. De reeds afgedragen dividendbelasting kan afgetrokken worden van de verschuldigde belasting. In de Wet Vpb 1969 is geen bepaling die andersom regelt dat de verstrekking van dividend aftrekbaar is van het fiscale resultaat van de onderneming.

Dit leidt in de basis tot een incongruente behandeling. Enerzijds wordt de uitkering van dividend in de heffing van de vennootschapsbelasting betrokken bij de ontvangende partij. Waarbij dividendbelasting als voorheffing fungeert. Anderzijds wordt de dividenuitkering bij de verstrekende partij niet in de heffing van de vennootschapsbelasting betrokken waardoor aftrek niet mogelijk is. Dit houdt in dat naast de al afgedragen vennootschapsbelasting bij de verstrekker van het dividend heffing in de vennootschapsbelasting plaatsvindt bij de ontvanger van het dividend.

Een veelvoorkomende uitzondering hierop is de uitkering van deelnemingsdividend. “Van een deelneming is sprake indien de belastingplichtige voor de vennootschapsbelasting:

- a. voor ten minste 5% van het nominaal gestorte kapitaal aandeelhouder is van een vennootschap waarvan het kapitaal geheel of ten dele in aandelen is verdeeld;
- b. ten minste 5% bezit van het aantal in omloop zijnde bewijzen van deelgerechtigdheid in een fonds voor gemene rekening; daarbij wordt het aantal andere dan enkelvoudige bewijzen van deelgerechtigdheid herleid tot een daarmee overeenstemmend aantal enkelvoudige bewijzen;
- c. lid is van een coöperatie of van een vereniging op coöperatieve grondslag;
- d. als commanditaire vennoot een aandeel heeft in de vennootschappelijke gemeenschap van een open commanditaire vennootschap en daardoor voor ten minste 5% deelt in het door die vennootschap behaalde voordeel;

---

¹³ Artikel 1 Wet op de dividendbelasting 1965.

¹⁴ Artikel 3 Wet op de dividendbelasting 1965.

¹⁵ Artikel 5 Wet op de dividendbelasting 1965

- e. een aandeel heeft in een lichaam als bedoeld in artikel 2, twaalfde lid, en daardoor voor ten minste 5% deelt in de winst van dat lichaam vóór toepassing van artikel 9, eerste lid, onderdeel f.”¹⁶

Als sprake is van een deelneming in de zin van artikel 13 Wet Vpb 1969, wordt de uitkering van dividend anders behandeld ten opzichte van een uitkering van een rechtspersoon aan een andere rechtspersoon zonder deelneming. Artikel 13 Wet Vpb 1969 lid 1 van dit artikel vermeldt het volgende:

“Bij het bepalen van de winst blijven buiten aanmerking de voordelen uit hoofde van een deelneming, alsmede de kosten ter zake van de verwerving of de vervreemding van die deelneming (deelnemingsvrijstelling).”¹⁷ Aangezien de dividendbelasting een voorheffing is, wordt ook geen dividendbelasting geheven in geval van een deelneming. Dit blijkt uit artikel 4 Wet DB 1965. De uitkering van dividend wordt in deze situatie volledig buiten de heffing van de vennootschapsbelasting gehouden. Hiermee wordt dubbele economische belasting voorkomen.

2.4 Wat is vreemd vermogen?

In het Burgerlijk Wetboek is in Boek 7 onder artikel 129 het volgende opgenomen:

Artikel 129

1. De overeenkomst van geldlening is de kredietovereenkomst waarbij de ene partij, de uitlener, zich verbindt aan de andere partij, de lener, een som geld te verstrekken en de lener zich verbindt aan de uitlener een overeenkomstige som geld terug te betalen.
2. Indien is overeengekomen dat de kredietnemer door een enkele verklaring, een betalingsopdracht daaronder begrepen, de kredietgever kan verplichten hem een som geld te verstrekken, komt pas door deze verklaring de geldlening tot stand.¹⁸

De Hoge Raad heeft in een aantal arresten te kennen gegeven dat de civielrechtelijke vorm leidend is voor de fiscale kwalificatie.¹⁹ Daarbij is een belangrijk uitgangspunt bepaald. Bepalend voor de kwalificatie als geldlening in fiscaal opzicht is of een terugbetalingsverplichting is verbonden aan de verstrekte geldlening. Als een terugbetalingsverplichting aanwezig is, is de geldlening in principe als vreemd vermogen aan te merken. Voor het bestaan van een terugbetalingsverplichting is een mate van onzekerheid door de Hoge Raad toegestaan zolang een terugbetalingsverplichting is afgesproken. Hierop zijn drie uitzonderingen die in paragraaf 2.6 behandeld worden. Al met al is fiscaal sprake van eigen vermogen als civielrechtelijk sprake is van eigen vermogen, maar als civielrechtelijk geen sprake is van eigen vermogen moet voor de fiscale kwalificatie eerst de vraag beantwoord worden of een terugbetalingsverplichting bestaat. Indien geen terugbetalingsverplichting bestaat, is sprake van verstrekking van eigen vermogen.²⁰

---

¹⁶ Artikel 13 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

¹⁷ Artikel 13 lid 1 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

¹⁸ Artikel 7:129, Burgerlijk Wetboek.

¹⁹ HR 8 september 2006, nr. 42 015, *BNB* 2007/104 & HR 15 mei 2020, nr. 18/03178, *BNB* 2020/117

²⁰ Van den Dool e.a. 2021, p. 132-133.

2.5 Hoe wordt vreemd vermogen behandeld?

Een geldlening kan bij verschillende partijen afgesloten worden. Dit kan in de financiële sector bij een bank, maar ook kan bijvoorbeeld onderling tussen ondernemingen een geldlening afgesloten worden of een geldlening kan met een natuurlijk persoon afgesloten worden. De vergoeding op vreemd vermogen is rente. De rente die afgesproken wordt, moet voldoen aan het arm's-lengthbeginsel van artikel 8b Wet Vpb 1969. Zodra dit niet het geval is, is sprake van een onzakelijke lening en moet de lening gecorrigeerd worden naar een zakelijk rentepercentage om toch aan het arm's-lengthbeginsel te voldoen.²¹ Feitelijk fungeert deze bepaling als een antimisbruik bepaling.

Vreemd vermogen wordt anders behandeld dan eigen vermogen. De vergoeding op rente wordt in de heffing van de vennootschapsbelasting betrokken. Bij de ontvangende partij wordt het belast en bij de verstrekkeende partij wordt aftrek toegestaan.²² De vergoeding op eigen vermogen wordt niet in de heffing van de vennootschapsbelasting betrokken, omdat de verstrekking van dividend het resultaat na belastingen is. Daarnaast wordt dividend bij de ontvangende onderneming vaak ook niet in de heffing betrokken vanwege de deelnemingsvrijstelling. Dit zorgt voor een fiscaal stimulerende behandeling in het gebruik van vreemd vermogen, omdat hiermee door internationale mismatches belasting ontweken kan worden. Verschillende beperkingen en vereisten zijn opgenomen in de Wet Vpb 1969 omtrent de aftrekbaarheid van rentevergoedingen op geldleningen. Niet alle rentevergoedingen zijn aftrekbaar. Vanwege de beperkte tijd zal in dit onderzoek alleen aandacht besteed worden aan de earningsstrippingmaatregel van artikel 15b Wet Vpb 1969. Deze maatregel zal in hoofdstuk drie uitgebreid behandeld worden.

De behandeling van de afwaardering van een lening is een ander belangrijk verschil. De waardedaling van een lening mag als kostenpost fungeren. Het is onder voorwaarden toegestaan de waardedaling af te trekken van de fiscale winst.²³

2.6 Herkwalificatie van vreemd vermogen naar eigen vermogen

Uit het voorgaande is gebleken dat voor de fiscaalrechtelijke kwalificatie van een geldlening als vreemd vermogen de civielrechtelijke terugbetalingsverplichting het uitgangspunt is. Hierop zijn drie uitzonderingen die uit het Unilever-arrest naar voren zijn gekomen.²⁴ In het arrest van de Hoge Raad op 25 november 2011 is bevestigd dat deze drie uitzonderingen limitatief zijn.²⁵

De drie uitzonderingen op de civielrechtelijk leidende kwalificatie zijn:

1. *De schijnlening*: dit is een geldlening die in werkelijkheid anders behandeld wordt dan hoe het op papier is gezet. Bij een schijnlening hebben partijen onderling afgesproken de geldlening als vreemd vermogen in het contract op te nemen, maar feitelijk is de bedoeling geweest om kapitaal te verstrekken. Deze lening komt in de jurisprudentie niet veel voor. In het civielrecht wordt uitgegaan van wat partijen daadwerkelijk overeenkomen en niet van dat wat op papier

---

²¹ Artikel 8b Wet Vpb 1969.

²² Artikel 8 Wet Vpb 1969.

²³ Van den Dool e.a. 2021, p. 131-134.

²⁴ HR 27 januari 1988, nr. 23 919, *BNB* 1988/217.

²⁵ HR 25 november 2011, nr. 08/05323, *BNB* 2012/37.

staat. Daarnaast wordt in het fiscale recht voor belastingheffing uitgegaan van de praktische uitwerking.²⁶

2. *De deelnemerschapslening*: dit is een geldlening die als vreemd vermogen op papier gezet wordt, maar sterk lijkt op een kapitaalverstrekking. Het is een geldlening die een winstafhankelijke rente heeft, een onbeperkte looptijd heeft en achtergesteld is bij andere leningen. Om te kwalificeren als deelnemerschapslening is het onvoldoende als niet aan alle voorwaarden wordt voldaan. Door arresten van de Hoge Raad uit 1957, 1998 en 2005 is verdere invulling gegeven aan deze voorwaarden.²⁷ De vergoeding moet vrijwel geheel afhankelijk van de winst zijn. Ook moet de looptijd langer zijn dan vijftig jaar en slechts eerder opeisbaar zijn bij faillissement, uitstel van betaling of liquidatie. Daarnaast moet de schuld achtergesteld zijn bij alle schuldeisers en niet slechts een aantal.²⁸
3. *De bodemlozeputlening*: dit is een geldlening in concernverband die op zulke wijze is verstrekt dat eigenlijk al vooraf duidelijk is dat deze geldlening niet terugbetaald wordt. De geldlening is eigenlijk een waardeloze lening waarbij de lening als uitkering van dividend gezien kan worden. Het is een informele kapitaalstorting. Samenvattend moet de verstrekking gedaan worden aan een verbonden partij en van tevoren moet duidelijk zijn dat de lening niet terugbetaald wordt. Als deze informatie achteraf bekend wordt, is de lening geen bodemlozeputlening.²⁹

Kortom, indien sprake is van een van deze geldleningen die in eerste instantie gekwalificeerd worden als vreemd vermogen, vindt een herkwalificatie van vreemd vermogen naar eigen vermogen plaats. De gevolgen van de herkwalificatie zijn afhankelijk van aan wie de geldlening verstrekt wordt. Een geldlening kan aan de aandeelhouder verstrekt worden of aan een dochtervennootschap.

Bij het verstrekken van een geldlening aan de aandeelhouder zijn de gevolgen afhankelijk van het type lening. Bij een bodemlozeputlening en een schijnlening verliest de lening waarde, omdat de lening nooit terugbetaald wordt. Dit is een uitkering van dividend aan de aandeelhouders waarbij de eventueel betaalde rente weer als een kapitaalstorting richting de vennootschap gezien kan worden. De deelnemerschapslening is geen lening waarvan van tevoren bekend is dat de lening niet terugbetaald wordt en is geen dividenduitkering. De rentevergoeding kan wel worden vrijgesteld op basis van de meetregelgeving van artikel 13 lid 5 onderdeel b van de Wet Vpb 1969.

Bij het verstrekken van een geldlening van de aandeelhouder aan de dochtervennootschap zorgt dit voor een verstrekking van kapitaal bij alle drie de uitzonderingen. De lening fungeert als eigen vermogen in alle drie de uitzonderingsgevallen en verhoogt daarmee de kostprijs van de deelneming. De rente die bij de lening hoort, wordt als dividend gezien.³⁰

2.7 Tussenconclusie

Door bij de wetteksten in het Burgerlijk Wetboek en het civielrecht aan te sluiten zijn eigen vermogen en vreemd vermogen in eerste instantie te onderscheiden. Hiervoor zijn twee artikelen uit het Burgerlijk Wetboek in Boek 2 en Boek 7 belangrijk. Dit zijn de artikelen 2:373 BW en 7:129 BW. Beide

---

²⁶ Van den Dool e.a. 2021, p. 134-140.

²⁷ HR 5 juni 1957, nr. 13 172, *BNB* 1957/239. HR 11 maart 1998, nr. 32 240, *BNB* 1998/208 & HR 25 november 2005, nr. 40 989 en 40 991, *BNB* 2006/82-83.

²⁸ Van den Dool e.a. 2021, p. 134-150.

²⁹ Van den Dool e.a. 2021, p. 134-140.

³⁰ Van den Dool e.a. 2021, p. 134-150.

balansposten hebben gezamenlijke eigenschappen waardoor niet direct duidelijk is in ieder specifiek geval op welke wijze een vermogen geclassificeerd dient te worden. In het verleden is een aanzienlijk aantal rechterlijke uitspraken gedaan in dit kader. De jurisprudentie leert ons dat voor de kwalificatie bij het civiele recht moet worden aangesloten. Wanneer een geldverstrekking volgens het civiele recht als eigen vermogen dan wel vreemd vermogen kwalificeert, dient dit fiscaalrechtelijk ook als respectievelijk eigen vermogen en vreemd vermogen behandeld te worden. Bij de kwalificatie van een geldverstrekking als vreemd vermogen is de terugbetalingsverplichting het criterium. In principe is sprake van vreemd vermogen als een terugbetalingsverplichting aanwezig is, maar hier zijn drie uitzonderingen op. Dit zijn de schijnlening, deelnemerschapslening en de bodemlozeputlening. Door jurisprudentie zijn verdere criteria uitgewerkt die moeten uitwijzen of een geldlening als een van deze uitzonderingen aangemerkt wordt. Deze criteria zijn in het voorgaande benoemd.

In de behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen zit een verschil. De vergoeding op vreemd vermogen wordt in de heffing van de vennootschapsbelasting betrokken. De vergoeding is belast bij de ontvangende partij en aftrekbaar bij de verstrekkeende partij. Daarentegen wordt de vergoeding op eigen vermogen vaak niet in de heffing betrokken vanwege de deelnemingsvrijstelling. Als de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing is, wordt dividend slechts in de heffing betrokken bij de ontvangende partij.

Hoofdstuk 3 Hoe werkt de huidige earningsstrippingmaatregel van artikel 15b Wet Vpb 1969?

3.1 Inleiding

Het beperken van renteaftrek op vreemd vermogen kan meerdere doelen dienen. De intentie van de earningsstrippingmaatregel van artikel 15b Wet Vpb 1969 is gebaseerd op de eerste Anti Tax Avoidance Directive van de EC. Deze EU-richtlijn heeft als uitgangspunt grondslaguitholling in de vennootschapsbelasting tegengaan.³¹ Hierbij dient opgemerkt te worden dat de staatssecretaris van Financiën het volgende vermeldt over de Nederlandse doelstelling: “Deze maatregel is vooral bedoeld om ervoor te zorgen dat bedrijven zichzelf niet overmatig volgooien met leningen, waarvan ze vervolgens de kosten weer kunnen aftrekken over hun winst. Het gaat dus om het zich volzuigen met vreemd vermogen. Dat vinden wij ook belastingontwijking, en daar is een maatregel voor genomen die in de ATAD-richtlijn ‘earnings stripping’ heet.”³² Uit het voorgaande lijkt dat het voorkomen van overmatige schuldfinanciering in Nederland een aanvullend doel is van de staatssecretaris. Nederland lijkt daarmee als aanvullend doel het meer gelijk behandelen van eigen en vreemd vermogen te hebben. In dit hoofdstuk zal de nadruk op dit laatste element liggen.

3.2 Achtergrond van de earningsstrippingmaatregel

De earningsstrippingmaatregel van artikel 15b Wet Vpb 1969 is per januari 2019 in werking getreden. Hiervoor kende de wet reeds een aantal vergelijkbare renteaftrekbeperkingen. De huidige earningsstrippingmaatregel is ontstaan nadat de deelnemingsvrijstelling die tot 2004 in de wet aanwezig was, is gewijzigd. Deze deelnemingsvrijstelling behandelde binnenlandse en buitenlandse deelnemingen op een andere wijze. De financieringskosten waren bij binnenlandse deelnemingen aftrekbaar en de dividenduitkering was vrijgesteld bij de aandeelhouder. De deelnemingsvrijstelling bevoordeelde binnenlandse verhoudingen met deze brutovrijstelling. Daarentegen gold voor buitenlandse deelnemingen een nettovrijstelling voor de deelnemingsvrijstelling. Hierbij waren de financieringskosten vrijgesteld en niet aftrekbaar. In het Bosal Holding arrest heeft de rechter geoordeeld dat de deelnemingsvrijstelling in strijd was met het Europees recht.³³ Naar aanleiding van dit arrest heeft de wetgever besloten de toenmalige deelnemingsvrijstelling van artikel 13 Wet Vpb 1969 te wijzigen. Hiervoor in de plaats is een nieuwe deelnemingsvrijstelling gekomen zonder onderscheid tussen binnenlandse en buitenlandse deelnemingen.³⁴

Naast de aanpassing van de deelnemingsvrijstelling was een renteaftrekbeperking ingevoerd. Dit was een algemene renteaftrekbeperking die ondergebracht was in artikel 10d Wet Vpb 1969 en stond bekend onder de naam “thin-capitalisation”. Deze maatregel was van 2004 tot en met 2012 in de wet aanwezig en is ingevoerd om buitensporige renteaftrek in Nederland tegen te gaan. De deur voor buitensporige renteaftrek was namelijk geopend naar aanleiding van de verplichte aanpassing van de deelnemingsvrijstelling. De thin-capitalisation regeling hield in dat voor een vaste verhouding tussen

---

³¹ Richtlijn (EU) 2016/1164.

³² *Handelingen II* 2018/19, nr. 23, p. 27.

³³ HvJ EG 18 september 2003, nr. C-168/01, *BNB* 2003/344.

³⁴ Van den Dool e.a. 2021, p. 189-190.

het eigen vermogen en vreemd vermogen de rente op het vreemd vermogen aftrekbaar was. De rente op het gedeelte vreemd vermogen dat boven deze vaste verhouding uitging werd in aftrek geweigerd.³⁵ De regeling richtte zich op renteaftrekbeperking in groepsverband. De betaalde rente aan derden werd hierbij ontzien. De maatregel had daarmee vooral een negatieve impact op de midden- en kleinbedrijf (hierna: MKB) sector dat geen voordeel had van de afschaffing van de toenmalige deelnemingsvrijstelling. De grotere concerns hadden vooral voordeel van de wijziging van de deelnemingsvrijstelling, omdat zij relatief veel buitenlandse deelnemingen aanhielden ten opzichte van de MKB sector. Al met al is dit de ondergang geworden van de thin-capitalisation regeling van artikel 10d Wet Vpb 1969.³⁶

Vanaf 2013 is de oude thin-capitalisation regeling vervangen door een nieuwe renteaftrekbeperking. Deze renteaftrekbeperking is toen in artikel 13l Wet Vpb 1969 opgenomen. De kosten die verband hielden met financieringsleningen voor deelnemingen waren beperkt aftrekbaar in dit artikel. Voor de toepassing van deze regeling werd gebruik gemaakt van een wiskundige benadering. De deelnemingsschuld werd berekend door de verkrijgingsprijs van de deelneming te verminderen met het fiscale eigen vermogen van de belastingplichtige.³⁷ Het gedeelte van de verkrijgingsprijs dat boven het fiscale eigen vermogen van de belastingplichtige uitkwam werd als schuldfinanciering van de deelneming gezien. De deelnemingsrente werd op een gelijkwaardige wijze bepaald. De deelnemingsschuld werd gedeeld op de totale schuld en dit bedrag werd vervolgens vermenigvuldigd met de totale rente en kosten om zo aan de deelnemingsrente te komen.³⁸ In principe was de berekende deelnemingsrente het niet-aftrekbare gedeelte. Hierop was echter een uitzondering van toepassing gericht op het MKB. Voor deze MKB vrijstelling gold een bedrag van € 750.000. De renteaftrekbeperking richtte zich tot de grotere ondernemingen. Vanwege de complexiteit is deze regeling in per ingang van 2019 afgeschaft.³⁹

3.3 OESO BEPS & Anti Tax Avoidance Directive 1

Gebleken is dat deze eerdere renteaftrekbeperkingen niet voldeden aan de doelstelling en de eisen van eenvoud en uitvoerbaarheid. Een nieuwe regeling moest de dervingen in belastingopbrengsten vanwege de afgeschafte renteaftrekbeperkingen compenseren. Meer landen binnen de Europese Unie kenden dervingen in de belastingopbrengsten. Tot 2019 was geen uniforme regelgeving in de Europese Unie aanwezig betreffende de renteaftrekproblematiek.⁴⁰ In de periode 2013-2015 heeft de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkelingshulp (hierna: OESO) aan een plan genaamd Base Erosion and Profit Shifting (hierna: BEPS) gewerkt. In dit plan zijn vijftien punten opgesteld om grondslaguitholling door belastingontwijking te voorkomen. Punt vier van dit plan behandelt de beperking op renteaftrek. Hierin is een aanbeveling gedaan voor een algemene renteaftrekbeperking.⁴¹ De aanbevelingen zijn door de Europese Raad omgezet in een implementatie op Europees niveau. Hieruit is de Anti Tax Avoidance Directive 1 ontstaan. De Anti Tax Avoidance

---

³⁵ Artikel 10d lid 1 Wet Vpb 1969.

³⁶ Van den Dool e.a. 2021, p. 190.

³⁷ Artikel 13l lid 3 Wet Vpb 1969.

³⁸ Artikel 13l lid 2 Wet Vpb 1969.

³⁹ Van den Dool e.a. 2021, p. 191.

⁴⁰ Van den Dool e.a. 2021, p. 191-192.

⁴¹ OECD, *Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments*, Action 4, 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris 2015.

Directive 1 heeft een minimumeis verwerkt in de richtlijn waarbij het aan lidstaten toegestaan is tot striktere maatregelen over te gaan.⁴²

3.4 Nederlandse doelstelling van de earningsstrippingmaatregel

Aangezien de earningsstrippingmaatregel een Nederlandse uitwerking is van artikel 4 van ATAD1 is de verwachting dat de doelstellingen overeenkomen. Uit de Kamerstukken II van het vergaderjaar 2018/19 wordt dit doel behandeld.⁴³ Hieruit blijkt het doel van grondslaguitholling overeen te komen. In mijn ogen lijkt uit de Handelingen van het vergaderjaar 2018/19 het meer gelijk behandelen van eigen en vreemd vermogen als aanvullend doel te zijn gesteld. Dit uit zich naar mijn mening in de uitspraak van de staatssecretaris door te zeggen dat “het zich volzuigen met vreemd vermogen” ook als belastingontwijking wordt gezien.⁴⁴ Mijn vermoeden op de aanwezigheid van dit aanvullende doel wordt versterkt door de striktere implementatie van ATAD1 door Nederland.

De staatssecretaris van Financiën is tijdens de behandeling van het wetsvoorstel voor de invoering van de earningsstrippingmaatregel door de Raad van State gevraagd de gevolgen op het Nederlandse vestigingsklimaat toe te lichten. De staatssecretaris heeft daarbij als reactie gegeven dat de invoering van de earningsstrippingmaatregel in samenhang moet worden gezien met andere voorgestelde maatregelen in de vennootschapsbelasting.⁴⁵ Naast de invoering van de earningsstrippingmaatregel was een verlaging van het belastingtarief beoogd. De earningsstrippingmaatregel moest als bekostiging van de tariefsverlaging dienen. Hiermee wordt de wens zichtbaar om eigen vermogen en vreemd vermogen meer gelijk te behandelen. De opbrengst van de earningsstrippingmaatregel wordt namelijk aangewend om een tariefsverlaging te realiseren. Budgetair levert dit niets op in de doelstelling en van het voorkomen van grondslaguitholling is niet zozeer sprake. Daarmee is naar mijn mening zichtbaar dat Nederland poogt eigen vermogen en vreemd vermogen meer gelijk te behandelen.

3.5 Werking van de earningsstrippingmaatregel

De earningsstrippingmaatregel werkt als een generieke renteaftrekbeperking op vreemd vermogen. Vanuit de Europese Unie is met de Anti Tax Directive 1 een richtlijn gesteld voor de invoering van een generieke renteaftrekbeperking. Nederland heeft op basis van de richtlijn deze generieke renteaftrekbeperking onder artikel 15b Wet Vpb 1969 in de wet geïmplementeerd. De richtlijn is opgesteld met een minimumnorm aan renteaftrekbeperking van 30% van de Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortisation (hierna: EBITDA) en een vast bedrag van € 3.000.000.⁴⁶ Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot invoering van een groepsuitzondering. De optionele groepsuitzondering

---

⁴² Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingpraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 234/26).

⁴³ Kamerstukken II 2018/19, 35030, nr. 4.

⁴⁴ Handelingen II 2018/19, nr. 23, p. 27.

⁴⁵ Handelingen II 2018/19, nr. 23.

⁴⁶ Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingpraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 234/26).

houdt in dat ondernemingen in concernverband vrijgesteld zijn van de earningsstrippingmaatregel voor zover de financieringsratio niet ongelijk is aan dat van het concern. De visie hierachter is dat ATAD1 niet als doelstelling heeft renteaftrek zo veel mogelijk te beperken, maar alleen voor zover het boven het totaal van de externe financieringslasten uitgaat.⁴⁷ Hiermee wordt voorkomen dat multinationale groepen met relatief veel externe schulden door de earningsstrippingmaatregel geraakt worden. Nederland heeft gekozen de groepsuitzondering niet in te voeren. Nederland wil hiermee voorkomen dat multinationale groepen schulden als instrument gebruiken om belasting te ontwijken door gebruik te maken van het verschil in tarief tussen landen.⁴⁸

De EBITDA is de bruto bedrijfseconomische winst, oftewel de gecorrigeerde winst. Kortom, voor zover de rente boven de 30% van de EBITDA én boven het vaste bedrag van € 3.000.000 komt, is de rente in aftrek beperkt. Het rentesaldo tot het vaste bedrag mag gegarandeerd in aftrek gebracht worden. Boven dit vaste bedrag is het afhankelijk van de EBITDA. De regeling ontziet hiermee het MKB. In Nederland is de uitvoering strikter met een percentage van 30% in combinatie met een vast bedrag van € 1.000.000 in eerste instantie.⁴⁹ Met ingang van 1 januari 2022 is het percentage zelfs gewijzigd van 30% naar 20%.⁵⁰

De renteaftrekbeperking geldt over het saldo aan renten.⁵¹ Onder artikel 15b lid 2 Wet Vpb 1969 is dit als volgt geformuleerd: “het bedrag van rentelasten ter zake van geldleningen verminderd met het bedrag aan rentebaten ter zake van geldleningen, welke rentelasten en rentebaten zonder toepassing van dit artikel in aanmerking worden genomen bij het bepalen van de in een jaar genoten winst. Het saldo aan renten bedraagt tenminste nihil.”⁵² De wet hanteert een ruim rentebegrip. In de wet wordt uitgegaan van een economische uitleg van rente. De wet beperkt zich niet tot rente op civielrechtelijke geldleningen. Ook kunnen kosten die verband houden met de aan- en verkoop van een deelneming onder de renteaftrekbeperking van artikel 15b Wet Vpb 1969 vallen. Hierin moet een onderscheid gemaakt worden tussen kosten die verband houden met de verkrijging van de deelneming en de kosten die verband houden met de financiering van de deelneming. De eerst genoemde kosten zijn in principe niet aftrekbaar en kunnen daarmee niet onder de renteaftrekbeperking van artikel 15b Wet Vpb 1969 vallen. De laatst genoemde kosten zijn in principe wel aftrekbaar waarmee ze onder de earningsstrippingmaatregel kunnen vallen.⁵³

Hieronder volgen twee voorbeelden om de werking van de renteaftrekbeperking volgens de minimumnorm van de Europese richtlijn.

Casus onderneming X:

- Renteopbrengsten van € 1.000.000
- Rentekosten van € 11.000.000

---

⁴⁷ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

⁴⁸ Nolten, & Goudsmit. “De fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen: Het wiel opnieuw uitvinden? (deel 1).” *WFR*, 2021/129, p. 911-918.

⁴⁹ *Kamerstukken II 2018/19*, 35030, nr. 3.

⁵⁰ *Kamerstukken II 2020/21*, 35927, nr. 12.

⁵¹ Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingpraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 234/26).

⁵² Artikel 15b lid 2 Wet Vpb 1969.

⁵³ Van den Dool e.a., 2021, p. 195.

➤ Gecorrigeerde winst (EBITDA) van € 25.000.000

1. Het saldo aan renten is € 11.000.000 - € 1.000.000 = € 10.000.000
2. 30% van de gecorrigeerde winst van € 25.000.000 bedraagt € 7.500.000

Het saldo aan renten is hoger dan de zowel het vaste bedrag van € 3.000.000 als 30% van de gecorrigeerde winst. Dit betekent dat het gedeelte van de rente dat boven 30% van de gecorrigeerde winst uitkomt niet in aftrek gebracht kan worden. Dit betekent dat € 10.000.000 - € 7.500.000 = € 2.500.000 niet in aftrek genomen mag worden in dit jaar.

Casus onderneming Y:

- Renteopbrengsten van € 8.000.000
- Rentekosten van € 11.000.000
- Gecorrigeerde winst (EBITDA) van € 9.000.000

1. Het saldo aan renten is € 11.000.000 - € 8.000.000 = € 3.000.000
2. 30% van de gecorrigeerde winst van € 9.000.000 bedraagt € 2.700.000

Het saldo aan renten is hoger dan 30% van de gecorrigeerde winst. Het saldo aan renten is € 3.000.000 - € 2.700.000 = € 300.000 hoger dan 30% van de gecorrigeerde winst. In de basis leidt dit tot een renteaftrekbeperking van € 300.000. Het saldo aan renten is echter gelijk aan het vaste bedrag uit de minimumnorm van € 3.000.000. Onderneming Y wordt in casus niet in de aftrek van de rente beperkt.

3.6 Evaluatie van de earningsstrippingmaatregel

De intentie van de staatssecretaris van Financiën was een tariefsverlaging samen te laten gaan met de invoering van de earningsstrippingmaatregel. Deze geplande tariefsverlaging is nooit doorgegaan.⁵⁴ Het belastingtarief is sinds 2022 juist gestegen.⁵⁵ De uitwerking van de maatregel is daarmee in mijn optiek niet meer volledig in overeenstemming met de doelstelling om eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal meer gelijk te behandelen. Zonder tariefsverlaging dient de earningsstrippingmaatregel nog steeds een fiscaal gemotiveerd doel, maar heeft het een budgettaire doel als neveneffect. In Kamerstukken uit het vergaderjaar 2021/22 wordt mijn visie naar mijn mening bevestigd. Hierin staat: “De aanscherping van de earningsstrippingmaatregel is een budgettaire dekkingsmaatregel voor de maatregelen uit het aanvullende pakket van de motie van het lid Hermans.”⁵⁶ De kosten voor het bedrijfsleven nemen toe door de beperking van de aftrekbaarheid van de rente zonder dat hier een compensatie in de vorm van een teruggave door verlaging van het tarief in de vennootschapsbelasting tegenover staat. De striktere invoering van de earningsstrippingmaatregel door Nederland is ten opzichte van het voorgestelde in ATAD1 dientengevolge minder logisch dan volgens het originele plan. Het verslechtert het vestigingsklimaat mede omdat andere Europese landen ATAD1 minder strikt hebben uitgewerkt. In mijn ogen is het

⁵⁴ Kamerstukken I 2020/21, 35572, p. 13.

⁵⁵ Belastingplan 2022 & 2023

⁵⁶ Kamerstukken II 2021/22, 35927, nr. 12.

belangrijk om te zorgen dat het vestigingsklimaat niet verslechtert bij nastreving van het meer gelijk behandelen van eigen vermogen en vreemd vermogen. Als het vestigingsklimaat dusdanig verslechtert, zal kapitaal uit Nederland verplaatst worden naar andere landen. Dan gaat de maatregel het achterliggende doel van het reduceren van de debt bias om voor meer economische stabiliteit te zorgen, voorbij.

3.7 Tussenconclusie

Nederland heeft in het verleden meerdere renteaftrekbeperkingen in de nationale wetgeving gehad. De Nederlandse deelnemingsvrijstelling in de periode tot 2004 is door een rechterlijke uitspraak van het Hof van Justitie⁵⁷ afgekeurd, omdat deze onderscheid maakte tussen de behandeling van binnenlandse en buitenlandse deelnemingen. De gemiste budgettaire opbrengsten heeft Nederland gecompenseerd met het invoeren van verschillende renteaftrekbeperkingen. Uiteindelijk bleken veel van de renteaftrekbeperkingen niet te voldoen. Deze zijn uiteindelijk ook weer afgeschaft.

Door de OESO BEPS actieplannen is opnieuw de aandacht gevestigd op renteaftrekbeperking om grondslaguitholling te voorkomen. De OESO BEPS is geen richtlijn die Europese landen kan forceren nationale wetgeving te implementeren vanwege de ontbrekende rechtskracht. De Europese Unie heeft grondslaguitholling van de fiscale winst in de vennootschapsbelasting ook als zorgpunt aangemerkt. De EC heeft met ATAD1 de actieplannen van de OESO BEPS overgenomen in artikel 4 van ATAD1. Dit is de richtlijn tot renteaftrekbeperking ter voorkoming van belastingontwijking. Deze richtlijn heeft meer juridische grondslag. Landen in de Europese Unie moeten richtlijnen van de Europese Unie in de nationale wetgeving verwerken. Binnen de kaders van de richtlijn mogen landen zelf invulling geven aan de uitwerking in de nationale wetgeving. Vanuit de Nederlandse politiek is het verzoek gekomen om te onderzoeken hoe eigen vermogen en vreemd vermogen meer gelijk behandeld kan worden. Nederland heeft dan ook als aanvullend doel meegenomen eigen vermogen en vreemd vermogen meer gelijk te behandelen.⁵⁸

De earningsstrippingmaatregel werkt als een generieke beperking op de aftrek van rente op vreemd vermogen voor zover het aftrekbare saldo aan renten van vennootschappen meer bedraagt dan € 1 miljoen én meer bedraagt dan 30% van de EBITDA en later 20% van de EBITDA.⁵⁹ Nederland is hierbij direct overgegaan tot een striktere implementatie van de richtlijn in de nationale wetgeving met een vast bedrag van € 1 miljoen in plaats van de voorgestelde € 3 miljoen uit de ATAD1 richtlijn. Per 2022 is het voorgestelde percentage van 30% uit ATAD1 in de Nederlandse wetgeving aangescherpt tot 20%.⁶⁰

Het initiële plan bij de invoering van de earningsstrippingmaatregel was deze te combineren met een tariefsverlaging in de vennootschapsbelasting.⁶¹ De tariefsverlaging is niet doorgedaan en per 2022 is het tarief in de vennootschapsbelasting juist verhoogd. Dit betekent, dat de uitwerking van de earningsstrippingmaatregel niet meer volledig in lijn is met het initiële plan. De maatregel bevat in mijn ogen inmiddels een budgettair aspect. Terwijl het zich initieel beperkte tot een beleidsmatig doel. De door mij geschetste beeldvorming wordt hierin bevestigd door Kamerstukken uit het vergaderjaar

---

⁵⁷ HvJ EG, 18 september 2003, nr. C-168/01, *BNB* 2003/344.

⁵⁸ *Kamerstukken II* 2018/19, 35030, nr. 3, p. 9.

⁵⁹ Artikel 15b Wet Vpb 1969.

⁶⁰ Artikel 15b Wet Vpb 1969.

⁶¹ *Kamerstukken II* 2018/19, 35030, nr. 3.

2021/22 waarin de earningsstrippingmaatregel als een budgettaire dekkingsmaatregel aangemerkt wordt voor een aantal andere geplande maatregelen.⁶² De huidige uitvoering van de earningsstrippingmaatregel is naar mijn mening geen budgettair neutrale maatregel en heeft in mijn optiek een negatieve invloed op het Nederlandse vestigingsklimaat vanwege het uitblijven van een compenserende maatregel.

---

⁶² *Kamerstukken II 2021/22, 35927, nr. 12.*

Hoofdstuk 4 Wat zijn de mogelijkheden voor een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen?

4.1 Inleiding

Uit voorgaande hoofdstukken is duidelijk geworden dat eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal op een andere wijze behandeld worden. Door internationale mismatches bestaat de mogelijkheid rente op vreemd vermogen af te trekken tegen een hoog tarief en te belasten tegen een laag tarief. Sinds een aantal jaar is het verschil in behandeling tussen de twee vermogens een relevanter onderwerp geworden in de Nederlandse politiek. Daarnaast is vanuit de OESO en Europese Unie de aandacht gevestigd op het voorkomen van grondslaguitholling door excessieve renteaftrek. Hieruit is de ATAD1 richtlijn ontstaan die geleid heeft tot de invoering van een generieke renteaftrekbeperking onder artikel 15b Wet Vpb 1969 in de Nederlandse wetgeving. De Nederlandse uitwerking van ATAD1 is strikter dan de richtlijn, omdat Nederland eigen vermogen en vreemd vermogen meer gelijk wil behandelen. Om dit te ondersteunen zijn twee scenario's met flankerende maatregelen onderzocht in opdracht van de staatssecretaris van Financiën. De EC heeft later een voorstel voor een richtlijn gepubliceerd dat ingaat op de twee scenario's uit het Nederlandse onderzoek. Daarmee is dit voor Nederland een nog relevanter onderwerp geworden en is het zichtbaar dat vanuit de Europese Unie ook de wens bestaat om eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal meer gelijk te behandelen. Toch is het niet eenvoudig te beantwoorden welke maatregelen het meest effectief zijn. Om die vraag te kunnen beantwoorden zullen de effecten van een introductie van een vermogensaftrek en de verdere beperking van de rente op vreemd vermogen geanalyseerd worden aan de hand van de twee voorgestelde scenario's in het onderzoek van de staatssecretaris van Financiën.

Dit zijn de volgende twee scenario's:

1. De budgettair neutrale introductie van een vermogensaftrek.
Dit betreft de introductie van een vermogensaftrek in combinatie met een verdere aanscherping van de earningsstrippingmaatregel.
2. Het verder beperken van de aftrekbaarheid van rente in combinatie met het gebruik van de budgettaire opbrengst.
Dit betreft de verdere aanscherping van de earningsstrippingmaatregel in combinatie met een tariefsverlaging in de vennootschapsbelasting.

4.2 De introductie van een vermogensaftrek

In de wetgeving van meerdere Europese jurisdicties is momenteel een vermogensaftrek aanwezig. De landen die reeds een vorm van een vermogensaftrek hebben zijn België, Cyprus, Italië, Malta, Polen en Portugal. Behalve Malta, hanteren de landen een vorm van een incrementele vermogensaftrek. Malta hanteert een vorm van een volledige vermogensaftrek. De jurisdicties verschillen in de gehanteerde grondslag en het aftrekbare percentage.⁶³ Onderscheid in het gehanteerde percentage is daarin aanwezig tussen het MKB en multinationals.

---

⁶³ Flamant, Godar & Richard, *EU Tax Observatory* 2021, p. 28–29, 53.

De introductie van een vermogensaftrek staat budgettair recht tegenover de aanscherping van de aftrekbaarheid van rente op vreemd vermogen. Een vermogensaftrek leidt tot een budgettaire derving terwijl de aanscherping van de aftrekbaarheid van rente op vreemd vermogen tot een budgettaire opbrengst leidt.⁶⁴ Toch beogen beide maatregelen in mijn ogen het doel van een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen. De mate van effectiviteit zal natuurlijk afhangen van de uitwerking. Een vermogensaftrek kan onderscheiden worden in twee vormen. De eerste is een vermogensaftrek over het volledige eigen vermogen, hard ACE. De tweede is een incrementele vermogensaftrek, soft ACE. De incrementele vermogensaftrek betreft een aftrek gebaseerd op de verandering in het eigen vermogen in een jaar.

4.2.1 Volledige vermogensaftrek

De volledige vermogensaftrek is een aftrek die jaarlijks in aanmerking genomen kan worden gebaseerd op het volledige eigen vermogen, zoals de naam al vermeld. Hier wordt geen rekening gehouden met de toename van eigen vermogen. De aanwas van eigen vermogen wordt in deze vorm niet onderscheiden van bestaand eigen vermogen. Ter illustratie hiervan volgen twee balansen voor een onderneming in jaar 1 en jaar 2.⁶⁵

Balans onderneming X in jaar 1

Activa		Passiva	
Voorraad	200	Eigen vermogen	300
Kas	300	Vreemd vermogen	200
Totaal	500	Totaal	500

Balans onderneming X in jaar 2

Activa		Passiva	
Gebouw	200	Eigen vermogen	400
Voorraad	100	Vreemd vermogen	200
Kas	300		

⁶⁴ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

⁶⁵ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

Totaal	600	Totaal	600
---------------	------------	---------------	------------

In jaar 1 wordt bij onderneming X de volledige vermogensaftrek 300. Dit is het totale eigen vermogen. In jaar 2 wordt bij onderneming X de volledige vermogensaftrek berekend over 400. Het volledige eigen vermogen vormt de grondslag voor de berekening van de vermogensaftrek. Jaarlijks wordt aftrek verleend over het aanwezige eigen vermogen. Dit veroorzaakt een welvaartsverlies, omdat in een opvolgend jaar over een gedeelte van het bestaande eigen vermogen opnieuw aftrek verleend wordt. De stimulans om nieuw eigen vermogen te creëren ontbreekt bij deze vorm van vermogensaftrek. Daartegenover staat dat ondernemingen beloond worden voor het aanwezige eigen vermogen. De verwachting is dat een volledige vermogensaftrek een aanzienlijke budgettaire derving tot gevolg heeft. Dit is logisch verklaarbaar, omdat de solvabiliteit van Nederlandse vennootschappen gemiddeld vijftig procent is.⁶⁶ Het risico bij een vermogensaftrek is belastingontwijking door internationale mismatches. Dit risico is altijd aanwezig zonder flankerende maatregelen op internationaal niveau. De stimulans om nieuw eigen vermogen aan te trekken ontbreekt bij de volledige vermogensaftrek.⁶⁷

4.2.2 Incrementele vermogensaftrek

Een incrementele vermogensaftrek wordt in tegenstelling tot een volledige vermogensaftrek niet gebaseerd op het aanwezige totale eigen vermogen op de peildatum. Ieder jaar wordt de vermogensaftrek berekend over de toename in het eigen vermogen ten opzichte van het voorgaande jaar. De budgettaire derving van deze vorm van vermogensaftrek is naar mijn verwachting lager. Dit is niet met zekerheid te zeggen, omdat het afhankelijk is van het gehanteerde percentage. Toch verwacht ik een lagere budgettaire derving, omdat de toename van het vermogen naar mijn verwachting in relatie tot het reeds bestaande eigen vermogen lager is. Ter illustratie van de werking van de incrementele vermogensaftrek volgen hieronder opnieuw twee balansen.

Balans onderneming X in jaar 1

Activa		Passiva	
Gebouw	200	Eigen vermogen	300
Kas	300	Vreemd vermogen	200
Totaal	500	Totaal	500

Balans onderneming X in jaar 2

Activa		Passiva	
---------------	--	----------------	--

⁶⁶ Centraal Bureau voor de Statistiek, 2018.

⁶⁷ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

Gebouw	200	Eigen vermogen	400
Voorraad	100	Vreemd vermogen	200
Kas	300		
Totaal	600	Totaal	600

In jaar 1 bedraagt het eigen vermogen 300 en dit is het beginvermogen. In jaar 1 is geen verandering van het vermogen. Onder de incrementele vermogensaftrek is in jaar 1 geen aftrek. In jaar 2 bedraagt het eigen vermogen 400. Dit is een stijging in het eigen vermogen van 100 ten opzichte van het vorige jaar. Over de vermeerdering van het eigen vermogen ter waarde van 100 wordt in dit voorbeeld de incrementele vermogensaftrek berekend. Dit leidt tot een kleinere budgettaire derving naar mijn verwachting zoals reeds genoemd. In tegenstelling tot de volledige vermogensaftrek is de stimulans aanwezig meer eigen vermogen aan te trekken. De effectiviteit van de incrementele vermogensaftrek is in dit opzicht groter. Een nadeel van deze regeling is daarentegen dat ondernemingen die reeds veel eigen vermogen hebben minder profiteren van de incrementele vermogensaftrek.⁶⁸

De incrementele vermogensaftrek wordt berekend over de verandering van het eigen vermogen in een bepaald jaar. Dit kan zowel een toename als afname zijn. Om herhaaldelijke aftrek over hetzelfde vermogen te voorkomen is een duidelijke afbakening van het eigen vermogen van belang. De toename van het eigen vermogen kan berekend worden door gebruik van een jaarlijkse peildatum. Ook kan de toename van het eigen vermogen berekend worden op basis van een gewogen gemiddelde gedurende een aantal jaren. Een voordeel van deze variant is dat het minder gevoelig is voor peildatummanipulatie.⁶⁹ Peildatummanipulatie is in dit geval het aanwezige eigen vermogen kunstmatig verhogen rondom de peildatum. Tegelijkertijd is het een complexer systeem dat naar mijn verwachting ongetwijfeld in uitvoering meer zal kosten.

Voor de vermogensaftrek zal een aftrekbaar percentage vastgesteld moeten worden. Voor de bepaling van dit rentepercentage is een koppeling aan de marktrente van vreemd vermogen optimaal, omdat het rendement dan gelijk is. Een kanttekening hierbij is dat voor iedere belastingplichtige een eigen percentage bepaald moet worden. De reden hierachter is dat niet iedere belastingplichtige hetzelfde rentepercentage betaald op vreemd vermogen. Daarmee is dit systeem complex in uitvoering en zal het logischerwijs tot hoge kosten leiden. Een algemenere oplossing is denkbaar in de vorm van een forfaitair percentage.⁷⁰ Voor de bepaling van dit percentage is het uitgangspunt aansluiting bij het gemiddelde rendement op risicovrije staatsobligaties te vinden.⁷¹

⁶⁸ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

⁶⁹ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

⁷⁰ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

⁷¹ Van Strien, p. 562 t/m 563.

Om misbruik te voorkomen kan een bijtelling ingevoerd worden als het eigen vermogen afneemt of indien het negatief is.^{72 73} De bijtelling zorgt voor een omgekeerd effect van de vermogensaftrek in geval van een negatief eigen vermogen. Hieronder volgen opnieuw twee balansen om het genoemde te illustreren.

Balans onderneming X in jaar 1

Activa		Passiva	
Machine	100	Eigen vermogen	100
Kas	100	Vreemd vermogen	100
Totaal	200	Totaal	200

Balans onderneming X in jaar 2

Activa		Passiva	
Machine	100	Eigen vermogen	50
Kas	50	Vreemd vermogen	100
Totaal	150	Totaal	150

In het eerste jaar verandert het eigen vermogen niet. Dit is het beginvermogen. In het tweede jaar daalt het eigen vermogen van 100 naar 50. Een bijtelling wordt berekend over het verschil ter waarde van 50. Door de bijtelling wordt de aftrek die eerder over dit bedrag verleend is ongedaan gemaakt. De incrementele vermogensaftrek wordt door een bijtelling budgettair neutraal.

4.3 Verdere beperking van de aftrekbaarheid van rente

De vergoeding op vreemd vermogen, rente, kan op verschillende manieren verder beperkt worden in aftrek. Renteaftrek op vreemd vermogen kan afgeschaft worden in de vennootschapsbelasting.⁷⁴ Dit leidt tot economische dubbele belasting, omdat de rente wel in de heffing betrokken wordt bij de ontvanger van de rentevergoeding. Dit betekent ook dat het salderen van renteopbrengsten en rentekosten niet mogelijk is. Deze maatregel benadeelt bedrijven die een groot positief saldo aan renteopbrengsten hebben zeer. Hierbij valt aan de financiële sector te denken. Rentekosten en

⁷² Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

⁷³ Van Weeghel e.a., p. 88 t/m 91.

⁷⁴ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

renteopbrengsten buiten de heffing van de vennootschapsbelasting laten, kan als oplossing dienen. Internationale regelgeving is nodig om een defiscalisering effectief te laten zijn, maar dit is complex uitvoerbaar. Een defiscalisering op nationaal niveau leidt tot mismatches en belastingontwijking.⁷⁵ Vanwege deze nadelige effecten wordt slechts ingegaan op de mogelijkheden van de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel als verdere renteaftrekbeperking.

De werking van de earningsstrippingmaatregel is reeds besproken in hoofdstuk 3. Dit hoofdstuk zal zich beperken tot de mogelijkheden van een aanscherping van de earningsstrippingmaatregel en de effecten daarvan.

Tabel 1

Marginaal budgettaire effect van aanscherping earningsstrippingmaatregel in miljoenen euro's

Drempel (in €)	Aftrekbaar percentage van de EBITDA			
	30%	20%	10%	0%
1.000.000	0	700	1.600	2.800
500.000	80	800	1.800	3.100
250.000	140	900	1.900	3.400
0	290	1.100	2.400	4.500

Tabel afkomstig uit *Kamerstukken II 2020/21, 35 572, nr. 100*.

Uit de tabel wordt duidelijk dat het aanscherpen van zowel de drempel als het aftrekbaar percentage tot budgettaire opbrengsten leidt. Verder is af te leiden uit de gegevens van de tabel is dat de effecten elkaar versterken. Wanneer alleen de drempel volledig aangescherpt wordt naar nul is de budgettaire opbrengst 290 miljoen euro. Wanneer alleen het aftrekbare percentage volledig aangescherpt wordt naar 0% is de budgettaire opbrengst 2800 miljoen euro. Vervolgens wanneer beide tegelijkertijd aangescherpt worden naar nul is de budgettaire opbrengst 4500 miljoen euro. Dit is het hoogste bedrag uit de tabel. Het aanscherpen van beide factoren in combinatie werkt versterkend. Indien de earningsstrippingmaatregel aangescherpt wordt, kunnen de budgettaire opbrengsten hiervan aangewend worden voor een flankerende maatregel. Een flankerende maatregel is nodig bij de nastreving van budgetneutraliteit. De budgettaire opbrengsten kunnen als bekostiging dienen voor de voorgestelde vennootschappelijke tariefsverlaging in het onderzoek van de staatssecretaris van Financiën.

De gevolgen van een aanscherping van de earningsstrippingmaatregel zullen vooral merkbaar zijn bij de belastingplichtigen die bij de huidige vorm al in aftrek beperkt worden. De schatting is dat dit ongeveer 2600 belastingplichtigen zijn.⁷⁶ Daarnaast zal ook een nieuwe groep belastingplichtigen geraakt worden die voorheen niet geraakt werd.

Hieronder volgen twee tabellen uit de brief van de staatssecretaris van Financiën met aantallen van de belastingplichtigen die geraakt worden door de earningsstrippingmaatregel.

⁷⁵ *Kamerstukken II 2018/19, 35028, nr. 21.*

Van Weeghel e.a., p. 87-88.

Nouwen & van Strien, *NFTR 2010/1423*, p. 2.

⁷⁶ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21, 35 572, nr. 100*).

Tabel 2

Extra aantal belastingplichtigen in de vennootschapsbelasting geraakt door de earningsstrippingmaatregel

Aftrekbaar percentage van de EBITDA				
Drempel (in €)	30%	20%	10%	0%
1.000.000	0	3.300	3.800	4.100
500.000	7.900	5.100	10.100	10.600
250.000	14.100	16.300	17.800	18.800
0	425.000	444.900	475.700	583.300

Tabel afkomstig uit *Kamerstukken II 2020/21, 35 572, nr. 100.*

Tabel 3

Extra aantal belastingplichtigen in de vennootschapsbelasting structureel geraakt door de earningsstrippingmaatregel

Aftrekbaar percentage van de EBITDA				
Drempel (in €)	30%	20%	10%	0%
1.000.000	0	2.600	3.000	3.300
500.000	4.100	3.900	3.800	6.900
250.000	7.000	9.000	10.500	11.600
0	90.000	120.800	174.300	385.500

Tabel afkomstig uit *Kamerstukken II 2020/21, 35 572, nr. 100.*

In de tabellen is zichtbaar dat het extra aantal structureel geraakte belastingplichtigen, afwijkt van het totale extra aantal geraakte belastingplichtigen. Dit wordt veroorzaakt door artikel 15b lid 5 Wet Vpb 1969. Deze bepaling regelt dat de rente die niet in aftrek gebracht kan worden in een jaar, in een later jaar in aftrek gebracht kan worden. De rente kan voort gewenteld worden in de volgorde waarin de saldi zijn ontstaan.⁷⁷ Dat heeft tot gevolg dat niet elke belastingplichtige structureel geraakt wordt door de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel en dat is terug te zien in de tabellen.

Uit onderzoek van het Centraal Planbureau blijkt dat een aanscherping van het aftrekbare percentage van de EBITDA in de earningsstrippingmaatregel negatieve effecten heeft op de hoeveelheid investeringen in Nederland.⁷⁸ Toch geeft het aanscherpen van de earningsstrippingmaatregel een stimulans om meer eigen vermogen aan te trekken. Het is wenselijk de opbrengsten van de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel in een vorm terug te laten stromen naar de ondernemingen die door de aanscherping geraakt worden. Een tariefsverlaging in de vennootschapsbelasting is hiervan een mogelijke uitwerking. Natuurlijk zijn talloze andere maatregelen te bedenken in de vorm van subsidies of specifieke lastenverlichtingen, maar die zullen naar mijn idee de Wet Vpb 1969 onnodig gecompliceerd maken. Daarnaast is de effectiviteit daarvan momenteel lastiger in te schatten.

Als de earningsstrippingmaatregel aangescherpt wordt zonder compenserende budgettaire maatregel, verslechtert dit de internationale concurrentiepositie van Nederland. Gebleken is dat een

⁷⁷ Artikel 15b lid 5 Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

⁷⁸ CPB, "Kansrijk belastingbeleid", 2020, p. 98.

tariefsverhoging in de vennootschapsbelasting met één procentpunt tot vier procent minder uitbreidingsinvesteringen leidt.⁷⁹ Daarnaast leidt een tariefsverhoging met één procentpunt tot 3,2 procent minder ondernemingen die zich in Nederland vestigen.⁸⁰ Duidelijk wordt dat een tariefsverlaging positieve effecten heeft op de internationale concurrentiepositie van Nederland. De combinatie van een aanscherping van de earningsstrippingmaatregel en een tariefsverlaging van de vennootschapsbelasting is in lijn met het doel om eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal meer gelijk te behandelen zonder dat dit nadelige effecten heeft voor de Nederlandse economie.

4.4 Evaluatie van beide scenario's

4.4.1 Scenario 1: De budgettaire neutrale introductie van een vermogensaftrek

De invoering van een budgettaire neutrale vermogensaftrek is alleen mogelijk in combinatie met een flankerende budgettaire maatregel. Het eerste scenario in het onderzoek van de staatssecretaris van Financiën is de invoering van een vermogensaftrek in combinatie met de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel. De incrementele vermogensaftrek wordt in dit onderzoek van de staatssecretaris als meest geschikt aangemerkt. Bij deze methode wordt aftrek verleend over de toename in het eigen vermogen. Indien een onderneming reeds met relatief veel eigen vermogen is gefinancierd is minder ruimte aanwezig tot aftrek. In Nederland is 62% van de ondernemingen met meer dan 50% eigen vermogen gefinancierd.⁸¹ Hierbij ontstaat de vraag of een incrementele vermogensaftrek daadwerkelijk effectief is. In ieder geval is duidelijk dat een groot deel van de ondernemingen in Nederland potentieel minder ruimte heeft om gebruik te maken van een incrementele vermogensaftrek. De invoering van een incrementele vermogensaftrek benadeelt hiermee de ondernemingen die al eerder de gewenste fiscale bedrijfsvoering hebben gevoerd. De rechtvaardigheid van deze maatregel kan betwijfeld worden. De maatregel kan namelijk tot concurrentievervalsing leiden en is daarmee geen compleet neutrale maatregel. Op dit punt lijkt de volledige vermogensaftrek de meer logische maatregel. Bij de volledige vermogensaftrek is benutbare aftrekruimte niet beperkt. Dit leidt tot eerlijke concurrentie voor ondernemingen in Nederland.

De volledige vermogensaftrek wordt al vlot in het onderzoek afgewezen vanwege de hoge budgettaire kosten. Dit argument is naar mijn mening geen valide argument, omdat het doel van de introductie van een vermogensaftrek een fiscaal meer gelijke behandeling van eigen vermogen ten opzichte van vreemd vermogen is. Daarnaast wordt in dit scenario rekening gehouden met een gelijktijdige aanscherping van de earningsstrippingmaatregel. De aanscherping hiervan kan zoals uit tabel 1 blijkt een budgettaire opbrengst tot 4500 miljoen euro opleveren. Daarentegen kan ingebracht worden dat het aanscherpen van de earningsstrippingmaatregel naar een volledige renteaftrekbeperking niet wenselijk is vanwege potentiële dubbele economische belastingheffing in internationaal verband. Toch kan zonder de earningsstrippingmaatregel volledig aan te scherpen een deel van de budgettaire derving door invoering van een volledige vermogensaftrek terugverdiend worden.

Een benoemd nadeel van de volledige vermogensaftrek in het onderzoek van de staatssecretaris van Financiën is de ontbrekende stimulans om eigen vermogen aan te trekken. Dit is een argument dat verdedigbaar is om niet voor een volledige vermogensaftrek te kiezen. Naar mijn mening kan dit

---

⁷⁹ Adviescommissie belastingheffing multinationals, p. 26.

⁸⁰ Adviescommissie belastingheffing multinationals, p. 26.

⁸¹ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

probleem opgelost worden door beide varianten te combineren in een nieuwe variant. Hierbij kan in mijn optiek gedacht worden aan een tariefdifferentiatie voor de vermogensaftrek. In dat geval kan een aftrek verleend worden over het volledige eigen vermogen, zodat ondernemingen die wenselijk beleid hebben gevoerd in het verleden niet benadeeld worden. Naast de vermogensaftrek over het volledige eigen vermogen kan een aftrek verleend worden over de aanwas van het eigen vermogen. Van belang hierbij is dat voor beide onderdelen een ander percentage aan aftrek geldt. Een bijtelling bij een vermogensafname kan daarbij ook worden opgenomen om budgettaire meer neutraliteit na te streven. Met een fictief voorbeeld en varianten op dit voorbeeld zal ik mijn idee illustreren:

Combinatie volledige vermogensaftrek en incrementele vermogensaftrek

a. Variant 1 – wisselende peildatum volledige vermogensaftrek

Percentage vermogensaftrek

- Laag percentage van 0.1% voor bestaand eigen vermogen
- Hoog percentage van 5% voor toename eigen vermogen

Onderneming	Eigen vermogen	Toename eigen vermogen	Vermogensaftrek laag percentage	Vermogensaftrek hoog percentage
Jaar X	€ 10.000.000	0	€ 10.000.000 × 0.001 = € 10.000	0
Jaar X+1	€ 11.000.000	€ 1.000.000	€ 11.000.000 × 0.001 = € 11.000	€ 1.000.000 × 0.05 = € 50.000
Jaar X+2	€ 13.000.000	€ 2.000.000	€ 13.000.000 × 0.001 = € 13.000	€ 2.000.000 × 0.05 = € 100.000
Jaar X+3	€ 10.000.000	- € 3.000.000	€ 10.000.000 × 0.001 = € 10.000	- € 3.000.000 × 0.05 = - € 150.000
Jaar X+4	€ 10.000.000	0	€ 10.000.000 × 0.001 = € 10.000	0
Totaal		€ 0	€ 54.000	€ 0

Bij deze vorm van vermogensaftrek wordt zowel een volledige vermogensaftrek verleend als een incrementele vermogensaftrek. De tariefdifferentiatie voor de percentages dient als extra stimulans om eigen vermogen aan te trekken. Daarnaast worden ondernemingen beloond voor het reeds aanwezige eigen vermogen. Natuurlijk kan voor een gelijk percentage gekozen worden, maar dat heeft tot gevolg dat de stimulans om meer eigen vermogen aan te trekken beperkter is. Tevens is een bijtelling opgenomen bij een afname van het vermogen. De bijtelling is zichtbaar in jaar X+3. Hier wordt via de incrementele vermogensaftrek een aftrek van - € 150.000 verleend. Dit houdt in dat € 150.000 bij het fiscale resultaat opgeteld moet worden. Hierdoor wordt de budgettaire derving van de overheid beperkt en wordt niet herhaaldelijk een aftrek verleend over dezelfde toename in het eigen vermogen. Dit is zichtbaar doordat het totaal van de incrementele vermogensaftrek door de afname van het eigen vermogen in jaar X+3 op nul uitkomt. In jaar X+3 daalt het eigen vermogen met dezelfde hoeveelheid als het totaal aan stijgingen van het jaar ervoor.

b. Variant 2 – vaste peildatum volledige vermogensaftrek

Percentage vermogensaftrek

- Laag percentage van 0.1% voor bestaand eigen vermogen
- Hoog percentage van 5% voor toename eigen vermogen

Onderneming	Eigen vermogen	Toename eigen vermogen	Vermogensaftrek laag percentage	Vermogensaftrek hoog percentage
Jaar X	€ 10.000.000	0	€ 10.000.000 × 0.001 = € 10.000	0
Jaar X+1	€ 11.000.000	€ 1.000.000	€ 10.000.000 × 0.001 = € 10.000	€ 1.000.000 × 0.05 = € 50.000
Jaar X+2	€ 13.000.000	€ 2.000.000	€ 10.000.000 × 0.001 = € 10.000	€ 2.000.000 × 0.05 = € 100.000
Jaar X+3	€ 10.000.000	- € 3.000.000	€ 10.000.000 × 0.001 = € 10.000	- € 3.000.000 × 0.05 = - € 150.000
Jaar X+4	€ 10.000.000	0	€ 10.000.000 × 0.001 = € 10.000	0
Totaal		€ 0	€ 50.000	€ 0

Deze gecombineerde vermogensaftrek is vrijwel identiek aan de eerste variant. De incrementele vermogensaftrek is bij deze variant ongewijzigd, maar de volledige vermogensaftrek hanteert een andere grondslag. In deze variant is gekozen de grondslag van het eigen vermogen voor de volledige aftrek gelijk te houden in alle jaren. De peildatum voor de volledige vermogensaftrek is dan jaar X. Deze variant is budgettair meer neutraal door het gelijk blijven van de aftrek over het bestaande eigen vermogen. De incrementele vermogensaftrek overlapt niet met de volledige vermogensaftrek.

c. Variant 3 – eenmalige aftrek over volledige eigen vermogen

Percentage vermogensaftrek

- Laag percentage van 1% voor bestaand eigen vermogen
- Hoog percentage van 5% voor toename eigen vermogen

Onderneming	Eigen vermogen	Toename eigen vermogen	Vermogensaftrek laag percentage	Vermogensaftrek hoog percentage
Jaar X	€ 10.000.000	0	€ 10.000.000 × 0.01 = € 100.000	0
Jaar X+1	€ 11.000.000	€ 1.000.000		€ 1.000.000 × 0.05 = € 50.000
Jaar X+2	€ 13.000.000	€ 2.000.000		€ 2.000.000 × 0.05 = € 100.000
Totaal		€ 0	€ 100.000	€ 150.000

Bij deze variant wordt eenmalig aftrek over het eigen vermogen verleend. Dit betekent dat ondernemingen beloond worden voor het aanhouden van eigen vermogen vóór de invoering van een vermogensaftrek. Na jaar X heeft elke onderneming de mogelijkheid de vermogensaftrek over de toename optimaal te benutten. Dit betekent dat de invloed van de volledige vermogensaftrek na meerdere jaren steeds kleiner wordt. In mijn ogen is dit een rechtvaardig onderdeel in de maatregel.

4.4.2 Scenario 2: Het verder beperken van de aftrekbaarheid van rente in combinatie met het gebruik van de budgettaire opbrengst

Het tweede scenario in het onderzoek van de staatssecretaris van Financiën is rente verder in aftrek beperken in combinatie met een tariefsverlaging in de vennootschapsbelasting. Het aanscherpen van de aftrekbaarheid van de rente via de earningsstrippingmaatregel in combinatie met een verlaging van het belastingtarief beoogt in principe hetzelfde doel als de invoering van een vermogensaftrek. De gevolgen van het verder beperken van de renteaftrek op vreemd vermogen zijn reeds besproken. De evaluatie in deze paragraaf is gericht op een tariefsverlaging in de vennootschapsbelasting door gebruik te maken van de budgettaire opbrengsten. Het lastige aspect bij een tariefsverlaging van de vennootschapsbelasting is de bepaling van het percentage. Belangrijk is dat een percentage gekozen wordt dat een compenserend effect oplevert zonder dat dit extra budgettaire kosten met zich meebrengt. Daarnaast moet ook rekening gehouden worden met de tarieven in de inkomstenbelasting om een globaal evenwicht te behouden.

Een groot voordeel van de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel in combinatie met een tariefsverlaging in de vennootschapsbelasting is dat het eenvoudiger uitvoerbaar is dan de invoering van een vermogensaftrek. Ook is de earningsstrippingmaatregel een uitwerking van gecoördineerde Europese regelgeving. Dat maakt het eenvoudiger deze regelgeving op nationaal niveau aan te passen zonder dat dit tot internationale belastingontwijking leidt. Toch heeft Nederland in de jaren 1981 tot en met 1988 een vermogensaftrek gekend waardoor Nederland bekend is met het principe van een

vermogensaf trek. Deze vermogensaf trek was gericht op het bestrijden van inflatie en het gehanteerde percentage was gekoppeld aan het inflatiepeil en werd jaarlijks berekend over het volledige eigen vermogen. Een bijtelling was niet aanwezig in deze volledige vermogensaf trek.⁸² Ondanks dat Nederland al bekend is met een vermogensaf trek uit het verleden wijkt het doel bij de introductie van een nieuwe vermogensaf trek af. De vorm en uitvoering is niet één op één over te nemen en een (her)introductie van een vermogensaf trek neemt naar mijn verwachting alsnog meer tijd in beslag en brengt naar mijn verwachting meer administratieve kosten met zich mee.

4.5 Tussenconclusie

Het fiscaal meer gelijk behandelen van eigen vermogen en vreemd vermogen kan op meerdere manieren worden beoogd. In dit hoofdstuk is onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van een introductie van een vermogensaf trek en naar de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel. In de basis beogen en realiseren beide maatregelen in potentie hetzelfde doel. Vanwege het verschil in fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen blijft het mogelijk constructies te bedenken om de rentevergoeding op vreemd vermogen tegen een laag tarief te belasten en tegen een hoog tarief af te trekken. De introductie van een vermogensaf trek en de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel kunnen de fiscale gevolgen hiervan beperken.

Twee vormen van vermogensaf trek zijn te onderscheiden. Dit zijn de volledige vermogensaf trek en de incrementele vermogensaf trek. De volledige vermogensaf trek heeft een gelijke behandeling van iedere belastingplichtige als voordeel. Hierbij is het reeds aanwezige niveau van eigen vermogen in de onderneming niet relevant. Dit is bij de incrementele vermogensaf trek wel relevant. De stimulans om meer eigen vermogen aan te trekken ontbreekt bij de volledige vermogensaf trek. De stimulans is bij de incrementele vermogensaf trek wel aanwezig. Naar mijn mening kunnen de volledige vermogensaf trek en de incrementele vermogensaf trek gecombineerd worden in één vermogensaf trek. Zo kan het nadeel van de ontbrekende stimulans bij de volledige vermogensaf trek om meer eigen vermogen aan te trekken geëlimineerd worden. Terwijl ondernemingen voor het reeds aanwezige eigen vermogen ook beloond worden.

De introductie van een vermogensaf trek gaat gepaard met budgettaire derving. In het kader van een budgetneutrale invoering van de maatregel is een flankerende maatregel benodigd. Deze flankerende maatregel betreft de verdere beperking van aftrekbaarheid van rente op vreemd vermogen via de earningsstrippingmaatregel. Budgetneutraliteit is benodigd om de internationale concurrentiepositie niet te verzwakken.

Een andere mogelijke aanpak om budgetneutraal een fiscaal gelijkere behandeling tussen eigen vermogen en vreemd vermogen te creëren, is door de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel te combineren met een verlaging van het tarief in de vennootschapsbelasting.⁸³ Deze maatregel is eenvoudiger uitvoerbaar, omdat de earningsstrippingmaatregel al onderdeel van de Nederlandse wetgeving is. Tevens is een tariefsverlaging eenvoudiger in uitvoering dan de (her)introductie van een vermogensaf trek in de Nederlandse wetgeving.

---

⁸² *Kamerstukken I 1980-1981*, 16 539, nr. 1-3.

⁸³ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (*Kamerstukken II 2020/21*, 35 572, nr. 100).

Hoofdstuk 5 Samenvatting en conclusie

Door te onderzoeken wat eigen vermogen en vreemd vermogen is, wat de verschillen in fiscale behandeling zijn, wat de invloed van de earningsstrippingmaatregel op het verschil in behandeling is en welke nieuwe mogelijkheden bestaan om de verschillen in behandeling te verkleinen is getracht een adequaat antwoord te formuleren op de centrale vraag:

Welke wijzigingen kan Nederland invoeren om eigen vermogen en vreemd vermogen fiscaal gelijk te behandelen?

In hoofdstuk twee is duidelijk geworden dat de wetgeving niet altijd een eenduidig antwoord geeft op de vraag hoe een vermogen gekwalificeerd moet worden. Deze problematiek heeft zich geuit in de jurisprudentie over herkwalificatie van vreemd vermogen in eigen vermogen. De kwalificatie van een vermogen is van belang, omdat eigen vermogen en vreemd vermogen niet op dezelfde wijze behandeld worden. In internationaal verband kunnen hierdoor mismatches ontstaan die tot grondslaguitholling van de vennootschapsbelasting leiden. Dit verstoort het keuzeproces rondom een financieringsstructuur van een onderneming. Gebleken is dat de ondernemingswaarde in een wereld zonder belastingen niet beïnvloed wordt door de financieringsstructuur.⁸⁴ Met ATAD1 als richtlijn met rechtskracht heeft de Europese Unie verandering in deze fiscaal gestimuleerde ondernemingskeuzes beoogd. ATAD1 richt zich op de beperking van rente op vreemd vermogen.

De Nederlandse uitwerking van ATAD1 is de earningsstrippingmaatregel van artikel 15b Wet Vpb 1969. De earningsstrippingmaatregel is een generieke renteaftrekbeperking op vreemd vermogen. Deze maatregel richt zich in lijn met ATAD1 op de voorkoming van grondslaguitholling door wijzigingen in de behandeling van vreemd vermogen aan te brengen. De maatregel beperkt renteaftrek op vreemd vermogen voor zover het saldo aan renten boven het gestelde percentage van de EBITDA uitkomt. Beoogd is het MKB te ontzien door een absolute vrijstelling in hetzelfde wetsartikel op te nemen.

De uitwerking van de maatregel is in mijn optiek gebleken niet overeen te komen met het initiële doel van de maatregel. Bij invoering is beoogd op een budgettair neutrale wijze rente aftrek op vreemd vermogen te beperken. Budgetneutraliteit is een relevante factor. Aanzienlijke budgettaire opbrengsten zijn niet wenselijk. Budgettaire opbrengsten zijn het gevolg van een verhoogde fiscale lastendruk. Een verhoging van de fiscale lastendruk verslechtert het vestigingsklimaat en de internationale concurrentiepositie. Daarnaast zijn budgettaire dervingen vanuit overheidsperspectief niet wenselijk. Dit blijkt uit het onderzoek van de staatssecretaris van Financiën waarin de volledige vermogensaftrek vanwege de budgettaire dervingen terzijde geschoven wordt. De doelstelling van de earningsstrippingmaatregel is naar mijn mening niet behaald, omdat de geplande tariefsverlaging niet uitgevoerd is. De earningsstrippingmaatregel heeft in de huidige uitvoering een budgettair nevenaspect.

Toch zijn budgettair neutrale wijzigingen mogelijk die een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen realiseren zonder nadelige effecten voor het Nederlandse vestigingsklimaat. In dit kader is onderzoek gedaan naar de mogelijke invoering van een vermogensaftrek en de verdere beperking van de aftrekbaarheid van rente op vreemd vermogen. De

---

⁸⁴ Modigliani & Miller, *AER* 1958.

effectiviteit van de vermogensaftrek hangt af van de uitvoering. Naar mijn mening voldoen de volledige vermogensaftrek en incrementele vermogensaftrek afzonderlijk niet aan de doelstelling om eigen vermogen en vreemd vermogen meer gelijk te behandelen. De volledige vermogensaftrek stimuleert niet het aantrekken van nieuw eigen vermogen. De incrementele vermogensaftrek benadeelt de ondernemingen met een hoog bestaand niveau van eigen vermogen. Deze ondernemingen hebben daardoor minder ruimte om te profiteren van het aantrekken van eigen vermogen. Uit onderzoek is gebleken dat 62% van de ondernemingen in Nederland met meer dan 50% eigen vermogen gefinancierd is.⁸⁵ Een vermogensaftrek die beide vormen combineert is naar mijn idee effectiever. De nadelige effecten van de volledige vermogensaftrek en de incrementele vermogensaftrek afzonderlijk worden hierbij geëlimineerd. In hoofdstuk vier zijn drie voorstellen gedaan als variant op deze vermogensaftrek. De overeenkomst in al deze voorstellen is de aanwezigheid van een bijtelling. Ik acht de bijtelling in een vermogensaftrek een noodzakelijke randvoorwaarde in het kader van budgetneutraliteit. Hierbij wordt dubbele aftrek voorkomen en daardoor blijven de budgettaire dervingen van een vermogensaftrek beperkt.

De aanscherping van de renteaftrekbeperking lijkt eenvoudiger in uitvoering en kan al rekenen op Europese coördinatie. Dit maakt het momenteel robuuster dan de invoering van een vermogensaftrek op nationaal niveau. De aanscherping van de renteaftrekbeperking kan bereikt worden door in artikel 15b Wet Vpb 1969 het gehandhaafde toegestane aftrekbare percentage van de gecorrigeerde winst te verlagen. De aanscherping van de renteaftrekbeperking in combinatie met een tariefsverlaging is voor het MKB aantrekkelijk zolang de absolute vrijstelling blijft bestaan. Daarom moet de wenselijkheid van een bijdrage uit de MKB sector beoordeeld worden. De absolute vrijstelling moet dan verlaagd worden.

Concluderend kan Nederland de invoering van een vermogensaftrek mogelijk maken op nationaal niveau en het kan de Nederlandse uitwerking van de Europese richtlijn ATAD1 aanscherpen om tot een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen te komen. Beide maatregelen beogen hetzelfde doel. De mate van effectiviteit hangt af van de uitwerking en de flankerende maatregelen. Flankerende maatregelen zijn benodigd om belastingontwijking tegen te gaan en om een stabiel vestigingsklimaat te creëren. Als flankerende maatregel is een tariefsverlaging in de vennootschapsbelasting een adequate mogelijkheid. Ook is het combineren van de invoering van een vermogensaftrek met de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel een mogelijkheid. Mijn verwachting is dat de meest effectieve optie de optie is die op Europees niveau het meest gecoördineerd wordt.

In deze scriptie is de nadruk gelegd op de invoering van een vermogensaftrek en de mogelijke wijzigingen in artikel 15b Wet Vpb 1969. Meer maatregelen zijn denkbaar die het doel van een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen beogen. Aan te bevelen is onderzoek te doen naar de invloed van andere aanwezige renteaftrekbeperkingen in de Nederlandse wetgeving. Ook is het belangrijk de potentiële effecten van een vermogensaftrek in Nederland te onderzoeken. Het onderzoeken van de effecten van de door mij voorgestelde varianten op de vermogensaftrek geniet mijn voorkeur. Momenteel zijn weinig gegevens hierover beschikbaar. Daarnaast is in het kader van de internationale concurrentiepositie van belang aansluiting te zoeken bij Europese wetgeving. Wijzigingen in de Nederlandse wetgeving moeten met de EU gecoördineerd worden om belastingontwijking te voorkomen.

---

⁸⁵ Brief van de staatssecretaris van Financiën van 13 september 2021 (Kamerstukken II 2020/21, 35 572, nr. 100).

Literatuurlijst

Europese regelgeving

OECD, *Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments*, Action 4, 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris 2015.

Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingspraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 234/26).

Richtlijn (EU) 2022/0154. Voorstel voor een richtlijn van de raad tot vaststelling van regels voor een tegemoetkoming ter vermindering van de ongelijkheid tussen vreemd en eigen vermogen en tot beperking van de aftrekbaarheid van rente voor de vennootschapsbelasting.

Literatuur

Den Dool e.a. 2021

R.P. van den Dool e.a., "Compendium. Vennootschapsbelasting. Inclusief bronbelastingen en tax accounting.", Deventer: Wolters Kluwer 2021.

Flamant, Godar & Richard, *EU Tax Observatory* 2021

E. Flamant, S. Godar & G. Richard, "New Forms of Tax Competition in the European Union: an Empirical Investigation.", *EU Tax Observatory* 2021, nr. 3.

Modigliani & Miller, *AER* 1958

F. Modigliani & M. Miller, "The Cost of Capital Corporation Finance and the Theory of Investment.", *AER* 1958, nr. 48, p. 261-97.

Nolten & Goudsmit, *WFR* 2022/7412

A. Nolten & J.R. Goudsmit. "De fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen: Het wiel opnieuw uitvinden? (deel 1)." *WFR* 2022/7412, p. 3-10.

Nouwen & Van Strien, *NFTR* 2010/1423

M.F. Nouwen & J. van Strien, "De groepsrentebox is "dood", lang leve de vermogensaftrek?", *NFTR* 2010/1423, p. 2.

Jordà e.a., *NBER* 2020

O. Jordà e.a., "Zombies at Large? Corporate Debt Overhang and the Macroeconomy.", *NBER* 2020, afl. 28197.

Van Strien, Michielse & Litjes, *WFR* 1985/109

J. van Strien, G.M.M. Michielse en F.P.J. Litjes, "Het stelsel van aftrek van primair rendement in de vennootschapsbelasting", *WFR* 1985/109, p. 289, 557, 562.

Van Weeghel e.a. 2010

S. van Weeghel e.a., “Continuïteit en vernieuwing: een visie op het belastingstelsel”, 2010, p. 87-88.

Parlementaire stukken

Handelingen II 2018/19, nr. 23.

Kamerstukken I 1980-1981, 16 539, nr. 1-3.

Kamerstukken II 2018/19, 35030, nr. 3.

Kamerstukken I 2020/21, 35 572, nr. 5.

Kamerstukken I 2020/21, 35 572, nr. 13.

Kamerstukken II 2020/21, 35 572, nr. 100.

Kamerstukken II 2020/21, 35927, nr. 12.

Wetsartikelen

Artikel 2:373, Burgerlijk Wetboek.

Artikel 7:129, Burgerlijk Wetboek.

Artikel 1, Wet op de dividendbelasting 1965.

Artikel 3, Wet op de dividendbelasting 1965.

Artikel 5, Wet op de dividendbelasting 1965.

Artikel 8, Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Artikel 8b, Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Artikel 10d, Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Artikel 13, Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Artikel 13l, Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Artikel 15b, Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Overig

Kamer van Koophandel 23-05-2022. Geraadpleegd van: <https://www.kvk.nl/over-kvk/media-en-pers/nieuws-en-persberichten/een-op-de-vijf-ondernemers-heeft-meer-schulden-dan-voor-corona/> op 8 mei 2023.

Van Dale, 2023. Geraadpleegd van: www.vandale.nl

Centraal Bureau voor de Statistiek, “Solvabiliteit”, 2018.

Centraal Plan Bureau, “Kansrijk belastingbeleid”, 2020.

Adviescommissie belastingheffing multinationals, 2020.

Jurisprudentielijst

HvJ EG 18 september 2003, nr. C-168/01.

HR 5 juni 1957, nr. 13 172.

HR 11 maart 1998, ECLI:NL:HR:1998:AA2453.

HR 27 januari 1988, ECLI:NL:PHR:1997:AA2249.

HR 26 april 1989, ECLI:NL:HR:1989:ZC4024.

HR 10 maart 1993, ECLI:NL:HR:1993:BH8200ZC5281.

HR 10 maart 1993, ECLI:NL:HR:1993:ZC5284.

HR 10 maart 1993, ECLI:NL:HR:1993:ZC5286.

HR 10 maart 1993, ECLI:NL:HR:1993:BH8568.

HR 25 november 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT5958.

HR 25 november 2005, ECLI:NL:HR:2005:AT5968.

HR 8 september 2006, ECLI:NL:HR:2006:AV2327.

HR 25 november 2011, ECLI:NL:HR:2011:BN3442.

HR 15 mei 2020, ECLI:NL:HR:2020:874.